

عنوان مقاله:

بررسی شیوه تبادل معنا در خطبه شقشقیه نهج البلاغه برمبنای رویکرد نقش گرای نظام مند هلیدی (۲۰۱۴)

محل انتشار:

دوفصلنامه علم زبان، دوره 8، شماره 13 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 35

نویسندگان:

رضا محمدی - استادیار گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه ولی عصر (عج)، رفسنجان، ایران

حسین بازوبندی - استادیار گروه زبان شناسی و مطالعات ترجمه، دانشگاه ولی عصر (عج)، رفسنجان، ایران

خلاصه مقاله:

از جمله نظریه های نوینی که امروزه جایگاهی ویژه و کاربرد وسیعی در تحلیل متن و دیگر حوزه های زبان شناختی پیدا کرده نظریه نقش گرای نظام مند هلیدی و متیسن (۲۰۱۴) است. بر اساس این رویکرد، ساختار زبان متأثر از نقش هایی است که زبان در بافت ارتباطی و در جهان خارج به عهده دارد و این تاثیر به شکل سه فرانقش بازنمودی، متنی و بینافردی تجلی می یابد. از آنجاکه فرانقش بینافردی بر شیوه تبادل معنا بین گوینده و مخاطب استوار است، کاربری آن در تحلیل متون دینی، ضمن ایجاد درک بهتر از چنین متونی، می تواند سنگ محک مناسبی برای ارزیابی قابلیت تعمیم این نظریه نیز فراهم سازد. نگارندگان در پژوهش حاضر، با روشی توصیفی تحلیلی، به بررسی خطبه شقشقیه با رویکرد نقش گرای نظام مند هلیدی و متیسن (۲۰۱۴) در قالب فرانقش بینافردی می پردازند. نتایج عمده پژوهش نشان می دهد که علی رغم بسامد غالب وجه خبری، امام (ع) در سرتاسر این خطبه به نحوی در تبادل و انتقال معنا عمل کرده است که گویی هر دو سوی تعامل، با هم، در ساخت متن شرکت دارند و از این طریق، راه هرگونه یک سویگی تعامل را بسته است. خطبه شقشقیه با انگیزه و هدف احقاق و اثبات حق خلافت از سوی امیرالمومنین (ع) ایراد شده است و درعین حال، امام در ایراد این خطبه، از لوازم انشا در جهت اقناع و استماله مخاطب بهره نمی برند؛ دلیل چنین امری را می توان این دانست که ایشان آن چنان به حقانیت خود و جایگاه خود نسبت به خلافت یقین و باور داشته اند که از آن صرفا خبر داده اند و اصلا نیازی به استفاده از عبارات انشایی جهت اثبات چنین حقی احساس نکرده اند.

کلمات کلیدی:

فرانقش، دستور نقش گرای نظام مند، خطبه شقشقیه، تبادل معنا، ساخت وجهی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1599629>

